

TURISTIČNA
ZVEZA
SLOVENIJE

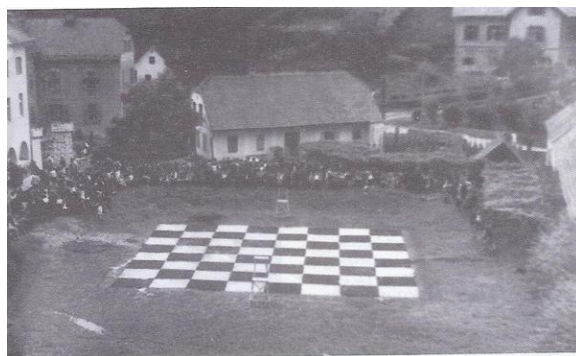
Osnovna šola Fram

Turizmu pomaga lastna glava

ŠAH IN ŽIVI ŠAH

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

»Šahovska trdnjava pod Pohorjem – FRAM.«

Avtorji:

Iz 8. b razreda: Maša Frešer, Mika Mironov, Zala Badrov, Neža Kordež, Jure Božič in Mark Štehar

Iz 8. a razreda: Rebeka Zorko, Zala Papež, Bine Gojkovič, Žiga Polenčič in Nina Voglar Rodošek

Mentorji:

Tatjana Ajd Kramp, Mojca Lešnik, Oskar Krevh in Nataša Maver Šoba

KAZALO

ZAHVALA.....	3
1. POVZETEK	5
2. UVOD	6
3. JEDRO	7
3.1. PREDSTAVITEV IZBRANE TEME, OPREDELITEV MOTIVOV ZA RAZISKOVANJE PREDLAGANE TEME	7
3.2. CILJI	9
3.3. METODOLOGIJA	9
3.4. OPREDELITEV MOTIVOV ZA IZBRANO DELO.....	10
3.5. AKCIJSKI NAČRT Z ZADOLŽITVAMI UČENCEV	12
4. TEORETIČNI DEL NALOGE (USTNI VIR DAŠE BOJC, LETO 2004, BIVŠA UČENKA OŠ FRAM).....	13
4.1. KRATKA ZGODOVINA ŠAHA	14
4.2. FRAMSKI ŽIVI ŠAH.....	16
5. RAZISKOVALNI DEL NALOGE - PRIPRAVA IN REALIZACIJA	18
5.1. OPIS NAŠE IDEJE	18
5.2. ANKETNI VPRAŠALNIK, ANKETA, REZULTATI IN RAZPRAVA	20
5.3. REZULTATI ANKETE	20
5.4. RAZSEŽNOSTI IDEJE	23
5.5. KAJ BI TOREJ PONUJALI?	24
5.6. TRŽENJE – OGLASI	24
CILJNA PUBLIKA	25
5.7. OSTALI PRODUKTI (SPREMLJEVALNI PRODUKTI)	25
5.8. VABILA	26
5.9. OGLAŠEVANJE.....	28
5.10. PREDVIDENI PRIHODKI, ODHODKI IN OBLIKOVANJE CENE PRODUKTA	29
5.11. KAJ BI LAHKO ŠE DODALI?	30
6. ZAKLJUČEK	31
7. VIRI IN LITERATURA	32
7.1. VIRI	32
7.2. LITERATURA.....	32

KAZALO SLIK:

Slike 1: Šah se na OŠ Fram igra povsod in vedno. Partija med odmorom. Odlično.	11
Slike 2: Priprava izdelka – stol šah za vsak korak.....	19

KAZALO GRAFOV:

Graf 1: Spol anketirancev	20
Graf 2: Mladi si želimo več šahovskih dejavnosti	21
Graf 3: Kako radi imajo mladi šah	21

KAZALO TABEL:

Tabela 1: Spol anketirancev.....	20
Tabela 2: Mladi si želimo več šahovskih dejavnosti	21
Tabela 3: Kako radi imajo mladi šah.....	21

ZAHVALA

Zahvaljujemo se predvsem občini Rače - Fram, ki nam je omogočila samo obdelavo podatkov in ki nas je pri naši ideji brez zadržkov podprla. Zahvala tudi županu občine Rače – Fram Branku Ledineku, ki je brez razmišljanja ponudil pomoč. Žal moramo povedati, da je v času oddaje naše naloge naš dragi župan preminil.

Prav tako iskrena hvala vsem, ki so pred leti organizirali živi šah v Framu. Le ti so bili navdih naši ideji in tudi osnovno vodilo.

Nenazadnje pa gre zahvala tudi vsem bralcem naše naloge in bodočim obiskovalcem. Tako šahovskih doživetij ob koncu tedna, nakupu našega stola kot tudi organizaciji vsakoletnega dogodka – ŽIVI ŠAH.

Turistični podmladek in mentorji

1. POVZETEK

V Framu so ljudje, predvsem mladi, oboževali in še obožujejo šah. Na dosežke pa smo sila ponosni. Kot znak ljubezni do šaha, lahko omenimo tudi organizacije prireditev živega šaha. Naš kraj je bil eden redkih, ki se je lahko s tem ponašal.

Zaradi vsega navedenega je nastala letošnja ideja. Kljub temu, da nekateri še vedno zanikajo, da je šah šport, pa smo mi prepričani, da to vsekakor je in ne samo to, da še presega šport in mu dodaja še številne druge kvalitete.

Tako smo v nalogi pobrskali po literaturi in šah ter živi šah tudi bolj natančno opisali.

Nadaljevali smo z raziskovalnim delom, v katerem smo predstavili konstrukte, ideje, finančne načrte ter potek realizacije za naše poslovno – turistične ponudbe.

Najprej smo predstavili nedeljske šahovske aktivnosti za mlade.

Nato smo predstavili idejo za realizacijo prireditve ŽIVI ŠAH. Le to si že nekaj let želimo organizirati oziroma ponovno organizirati. Dodali bi ji tudi turistično, tržno noto.

In nenazadnje je z idejo nastal tudi stol, ki smo ga poimenovali: stol in šah za vsak korak.

2. UVOD

Če začnemo z mislijo neznanega avtorja: »Življenje je kot šahovska igra, spreminja se z vsako potezo.« Vsekakor se moramo z zgoraj napisano mislijo strinjati. Življenje in šah lahko z lahkoto primerjamo. Morda nam je ta igra ravno zaradi omenjenega tako ljuba.

Morda nadaljujemo še z mislijo Botvinika: »Šah je v prvi vrsti igra. Toda, ko ga ljudje stoletja navdušeno igrajo, dobiva značaj umetnosti. Zraven tega ima šah še elemente znanosti.« Lahko dodamo samo: BRAVO.

Šah je zagotovo najbolj univerzalna in najustvarjalnejša dejavnost, igra, rekreacija, šport, tekmovanje, hazard, pustolovščina, znanost in umetnost, odvisno od značaja šahista, od okoliščin in načina tekmovanja. Ni čudno, da se je šah tako hitro razširil po vsem svetu. In nenazadnje že od nekdaj se je ljubezen do šaha razširila v naša srca.

In če je partija šaha zaigrana v obliki živega šaha, je v tem primeru zmaga, ne glede na zmagovalca, že naša.

Šah je v Framu igral pomembno vlogo že od nekdaj. Otroci in odrasli so ga od nekdaj igrali s posebnim čarom in navdihom. Preprosto, radi ga imamo. Tudi danes, ko hodite po razredih naše šole, skoraj ni učilnice in odmora, da ne bi kdo igral šaha. Od nekdaj smo na tekmovanjih tudi bolj ali manj uspešni.

Zato odločitev o temi naloge sploh ni bila težka. Ko smo videli letošnji naslov, smo si bili enotni, da je naša najbolj priljubljena športna dejavnost za mlade vsekakor šah. Ko smo nato razmišljali, kako šah približati širši javnosti in kako omenjeno tudi turistično podpreti, kako nenazadnje ob tem tudi tržno razmišljati, je nastala končna ideja. Šahovska doživetja ob koncih tedna, šahovski stol ter vsakoletna turistično rekreativna prireditev – ŽIVI ŠAH. Prireditev, ki smo jo predavnimi leti v Framu že organizirali. Vse naše navedene »proizvode« bi popestrili tudi s turistično ponudbo. Oziroma že sam produkt pripravili kot tržno zanimiv.

3. JEDRO

3.1. PREDSTAVITEV IZBRANE TEME, OPREDELITEV MOTIVOV ZA RAZISKOVANJE PREDLAGANE TEME

Kot smo že zapisali, igra šah v Framu od nekdaj pomembno vlogo. To velja tako za mlade, kot tudi nekoliko manj mlade. Delujejo številna društva, v šoli od nekdaj izvajamo šahovske krožke in smo na tekmovanjih bolj ali manj uspešni.

Prav tako smo vsi v Framu izredno ponosni na prireditve živega šaha, ki so bile v ponos slehernemu Framčanu. Žal pa omenjene prireditve že nekaj let ni več. Prav zato smo se prav razveselili letošnjega vodila s strani Turistične Zveze Slovenije v okviru projekta Turizmu pomaga lastna glava. Športne dejavnosti? Odlično. Šah? Seveda. Živi šah in turistična spremljava? Več kot odlično...

Torej, organizirali bi prireditev, kjer bi bila osrednja točka igra živega šaha. Zraven pa bi ponudili vso turistično spremljavo, ki bi samo popestrila dogajanje. Ker smo seveda tudi tržno naravnani, bi pobirali tudi vstopnino. Prav tako bi šah tržili, kot vsakotedensko »prireditev« - igranje turnirjev, predstavitev, učenje, razni gosti...

Kot naš izdelek – unikat, pa bi ponudili zložljiv leseni stol, ki ga lahko odnesemo kamorkoli. Lahko ga uporabljamo kot stol, bi pa imel v sebi tudi šahovnico in figure šaha. Predstavljajte si. S prijateljem gresta na ribolov. Stol vsekakor potrebujeta in medtem, ko čakata na ulov, lahko zaigrata še partijo šaha. Prav tako so tema letošnje naloge športna doživetja. Predstavljajte si, da greste na izlet in imate s seboj naš stol. Sendvič in partija šaha. Odlično.

V nalogi tako opisujemo samo pripravo, od ideje do realizacije.

Za samo temo smo se torej odločili ker:

- Imamo radi naš kraj.
- Ker si želimo, da bi Fram ponujal še več.
- Ker smo samo idejo želeli povezati tudi s kulturno dediščino Frama – Živi šah je bila v Framu odmevna prireditev že v preteklosti.
- Ker smo tudi tržno usmerjeni.
- Ker želimo ponuditi priložnost tudi drugim turističnim ponudnikom v Framu.

- Ker je to igra, ki bi se na ta način igrala tudi na prostem.
- Ker mladi potrebujejo dodatno ponudbo in obožujejo šah.
- Ker mlade tako preusmerimo iz vsakdanjega kroga (računalnikov, telefonov, igrice...) v nekaj popolnoma drugega.
- Ker se mladi na ta način družijo v živo.
- Ker bi radi v kraju dvignili turistično ponudbo.

Zanima nas naslednje:

- Ali si mladi ljudje želijo tovrstnih prireditev?
- Ali imajo šah radi tudi širše? Želimo si namreč obiskovalcev tudi iz drugih krajev širom po Sloveniji.
- Ali imamo dovolj turistične ponudbe, da bi lahko organizirali tako velik dogodek?
- Ali smo mladi skupaj z mentorji sposobni organizirati tako velik dogodek?

3.2. CILJI

Kaj smo želeli?

- želeli smo spoznati ali obnoviti del naše zelo pomembne točke kulturne dediščine – organizacije prireditve živega šaha,
- raziskati zgodovinska ozadja omenjene prireditve – Živi šah v Framu,
- raziskati šah in živi šah,
- omenjeno teoretično raziskati,
- pripraviti načrt za šahovska srečanja in prireditve živega šaha,
- pripraviti prostor za izvedbo omenjene športne prireditve,
- k sodelovanju povabiti najodmevnejša imena s sveta šaha,
- pripraviti osnutek za vso turistično spremljavo,
- raziskati ali si takšne prireditve ljudje sploh želijo – kratka anketa,
- izdelati zložljivi stol – šah za vsak korak,
- preveriti, kako bi bila sama ideja zanimiva za bodoče turiste.

3.3. METODOLOGIJA

Pri iskanju in zbiranju podatkov smo uporabili naslednje metode:

- zbiranje idej, nevihta možganov,
- združevanje idej,
- zbiranje podatkov s pomočjo literature in na terenu,
- zbiranje podatkov s pomočjo različnih virov (internet, knjige, zgibanke, letaki, članki, stare raziskovalne naloge, stari dokumenti...),
- računalniška obdelava podatkov,
- izdelava stola - šah,
- izdelovanje in načrtovanje prototipa prireditve ŽIVEGA ŠAHA,
- izdelovanje spremljevalnega programa (plakat, brošure, vstopnice, predstavitveni material...),
- računalniška obdelava slik in fotografij.

3.4. OPREDELITEV MOTIVOV ZA IZBRANO DELO

S samim delom, raziskovanjem, nalogo, smo želeli še bolj popestriti turistično ponudbo v naši občini. Morda se komu zdi nekoliko nenavadno, da smo med športi izbrali šah. Nekateri si še danes niso enotni, ali je to sploh šport. Na tem mestu naj na hitro izpostavimo samo enega izmed številnih zapisov, ki je bil objavljen v Dnevniku. Omenjeni članek je delo SILVA KRISTANA, športnega pedagoga.

»Vsake toliko časa se krešejo mnenja o tem, ali je šah sploh šport ali ni. Zlasti nekateri šahisti si na vsak način prizadevajo dokazati, da je šah ena od športnih panog, hkrati pa večina športnih strokovnjakov s športoslovno izobrazbo temu ugovarja. Zato preseneča, da celo profesorica športne vzgoje s končano fakulteto za šport oznanja, da je šah športna panoga (Polet, 11. april 2019). O tem, da šah ni šport, je v javnih občilih že večkrat tekla beseda, a strokovnih, logičnih (razumnih), veljavnih (validnih) in preverljivih nasprotnih ugovorov nikoli ni bilo, ker jih preprosto ni.« (Dnevnik)

Torej, mnenja se vsekakor še danes krešejo. Čeprav, kot vidimo, dokazov, da to ni šport, preprosto ni. Upravičeno ali ne, nam je pravzaprav vseeno. Za nas je šah šport in to še kako pomemben. In ne samo to, kot smo že večkrat zapisali, je za naš kraj ta šport eden najpomembnejših in najboljših načinov, da se mladi lahko družijo in tekmujejo. Ob tem pa vsekakor krepijo številne strani. Če pa temu dodamo še kanček ustvarjalnosti, kanček ali pa veliko turistične ponudbe, tudi trženja, dobimo stvar, ki bi vsekakor morala uspeti in med svoje vrste pritegniti še več mladih. In ali ni to največji uspeh.

Prav tako je bil glavni motiv ta, da šah v Framu ljudje preprosto obožujejo. Morda na tem mestu dejstvo. V času covida – 19 zaradi prepovedi združevanja skupin nismo mogli v polni meri izvajati interesne dejavnosti šah. Ko so se razmere umirile in je bilo ponovno mogoče delati kot prej, je bilo zanimanje za interesno dejavnost tako veliko, da bi lahko napolnili več različnih skupin. Trenutno pa zaradi časovnih omejitev obstajata in se izvajata dve takšni dejavnosti. Učenci pa lahko ob tem vsako nedeljo svoje znanje nadgrajujejo v okviru šahovskega društva.

Kot vidimo, obstaja dovolj argumentov za našo odločitev.

Pri samem načrtovanju so nas vodili naslednji motivi:

- Zgodovinsko pobrskati po naši preteklosti – šah in živi šah v Framu. To nam bo pomagalo razumeti, zakaj, kako, kdaj, kje?
- Šah še bolj približati mladim.
- K šahu pritegniti čim več mladih.
- Tudi starše in starejše, ki to še niso, prepričati, da šah kljub na videz statični poziciji krepi tako telo, kot tudi duha in da je iz tega naslova izredno kvaliteten in primeren šport.
- Izdelati stol, ki ga lahko povežemo tako s šahom kot tudi športom.
- Ob tem izredno uživati.
- Ker pa je čas in delo denar in ker je denar sveta vladar, omenjeno tudi tržiti.
- Omenjenemu dodati tudi turistično noto.

Slike 1: Šah se na OŠ Fram igra povsod in vedno. Partija med odmorom. Odlično.

3.5. AKCIJSKI NAČRT Z ZADOLŽITVAMI UČENCEV

IDEJA, AKCIJA, NAČRT	IZVEDBA, ZADOLŽITVE
ZBIRANJE IDEJ	UČENCI IN MENTORJI
ZBIRANJE, PREBIRANJE VIROV IN LITERATURE	UČENCI
PREUČEVANJE KULTURNE DEDIŠČINE FRAMA, PREDVSEM DOKUMENTOV, LITERATURE O ŽIVEM ŠAHU IN ŠAHU V FRAMU	UČENCI
POGOVOR Z ŽUPANOM OBČINE RAČE - FRAM	UČENCI
TERENSKO DELO – PRIMERNOST PRIZORIŠČA (DTV PARTIZAN – IGRIŠČE)	UČENCI IN MENTORJI
PRIPRAVA PROTOTIPA STOLA - ŠAH	UČENCI IN MENTORJI
PRIPRAVA PROGRAMA ZA NEDELJSKE DEJAVNOSTI – ŠAH ZA MLADE (PROMOCIJA, NAČRT, LJUDJE, TRŽENJE...)	UČENCI IN MENTORJI
PRIPRAVA PROGRAMA ZA IZVEDBO VSAKOLETNE PRIREDITVE – ŽIVI ŠAH	
PRIPRAVA PROMOCIJSKEGA MATERIALA (PLAKATI, KARTE, NALEPKE, BROŠURE, REKLAME...)	UČENCI IN MENTORJI, TUDI ZUNANJI SODELAVCI NEKAJ STVARI JE V IZDELAVI
NAČRTOVANJE SAMEGA TRŽENJA	UČENCI IN MENTORJI

IZVEDBA V REALNOSTI

V PRIPRAVI, IZDELAVI – SAM DOGODEK JE
POSTAVLJEN V POZNO SPOMLADANSKI ČAS

4. TEORETIČNI DEL NALOGE (USTNI VIR DAŠE BOJC, LETO 2004, BIVŠA UČENKA OŠ FRAM)

Da boste bralci naše naloge lažje razumeli, kako pomemben je za naše mlade šah.

Namesto, da bi brisala prah,

raje igram šah.

Figure premikam kot za šalo,

časa mi ostane malo.

Ko premaknem kmeta,

mislim, da je ta figura sveta.

Vrsto brani le trdnjava,

saj je figura prava.

Po diagonali se lovec premika,

vsaka figura se mi izmika.

Le kralj lahko pri miru stoji,

in se nikogar ne boji.

Tu je še skakač,

a ni noben vrač.

Najbolj pomembna je dama,

četudi vedno ostane sama.

Ko je igre konec, rečemo »mat«,

a mama pravi: »Tako spat!«

4.1. KRATKA ZGODOVINA ŠAHA

Še vedno ostaja odprto vprašanje o tem, kako je šah sploh nastal.

Kolikor nam je znano, o začetkih krožijo legende. Ne poznamo avtorja, vendar je nam najljubša, da je kraljevsko igro izumil rimski bog Mars. Bil je namreč zaljubljen v lepo boginjo Caisso, njeno ljubezen pa naj bi si pridobil šele s tem, ko ji je poklonil igro šah. Torej, že Rimljani naj bi poznali pomen in kvalitete šaha. Povezovali so jo s samimi bogovi.

Tukaj nato povzemamo naslednje. (RTV SLO)

Na Kitajskem so že v drugem stoletju pred našim štetjem igrali strateško igro, ki je spominjala na šah. V tej igri, ki ji rečemo *kitajski šah*, so igrali s figurami, ki so predstavljale tedanjo vojsko. Figure so se imenovalle generali, pešaki, bojni vozovi in bojni sloni.

Po mnenju nekaterih raziskovalcev neposredni predhodnik šaha izhaja iz Indije. Igro z imenom *čaturanga* so igrali že v 6. stoletju. Ob koncu stoletja so jo prevzeli Perzijci, ki so razvili natančnejša in bolj zapletena pravila. V perzijskem šahu so uporabljali enake figure, kot jih uporabljamo v sodobnem šahu, določili pa so tudi že njihove začetne položaje.

V 9. stoletju je šah postal znan tudi v Evropi. Najstarejši opis šaha je ohranjen v knjigi, ki jo je dal napisati španski kralj *Alfonz X.*, leta 1283. V njej že lahko najdemo šahovske probleme in opise zanimivih pozicij.

Šahovska pravila, kot jih poznamo še danes, so se izoblikovala v 15. stoletju. Takrat so določili, da lahko kmeta v prvi potezi premaknemo tudi za dve polji in da se lahko lovec oziroma dama premakneta za neomejeno število polj. Damina moč se je tako močno okrepila in postala je najmočnejša figura.

Prvi ohranjeni opis šahovske partije izvira iz leta 1475. Gre za partijo, ki jo je španski plemič *Francesco di Castellvi* odigral proti španskemu državniku *Narcisu Vinyolesu*. Di Castellevi, ki je igral z belimi figurami, je nasprotnika matiral v enaindvajsetih potezah.

Šele v osemnajstem stoletju je šah v Evropi postal vsesplošno priljubljen. Šahisti so se srečevali v kavarnah, tekmovali drug z drugim, analizirali igre in se prepirali o teoretičnih vprašanjih. Največ takšnih kavarn je bilo v Londonu in Parizu. V Parizu je bila

najpomembnejša kavarna *Café de la Regence*, v kateri so se v šahu merili geniji, kot so *Diderot, Voltaire, Rousseau, Napoleon...* Ta kavarna stoji še danes.

Prvi svetovni šahovski prvak je bil *Wilhelm Steintz*, ki je ta naslov nosil od leta 1866 pa vse do leta 1894.

V Sloveniji imamo okoli sto šahovskih klubov, od leta 1935 pa Šahovska zveza Slovenije skrbi za izobraževanje mladih na področju šaha tako v osnovni kot srednji šoli.

ŠAH V FRAMU (Hojnik, Kocman, Grafenauer, 1977. str. 8 – 35)

Šahovsko društvo Fram je najstarejše društvo na vasi, med najstarejšimi šahovskimi društvi v Sloveniji, najverjetneje pa prvo vaško šahovsko društvo pri nas. Šahovska igra je v Framu našla zelo zgodaj svojo vsebino. V začetku so framski dijaki, ki so obiskovali srednje šole v Mariboru, to tradicijo prenašali tudi širše. Hitro so namreč spoznali bogastvo te športno – izobraževalne zvrsti.

Ob framski mladini je šah postal zelo ugleden šport. Postal je eno najbolj razširjenih in popularnih športnih udejstvanj.

V Framu so se šahisti začeli zbirati že leta 1928. Kmalu je postal množična igra. 1932 je bilo šahistov že toliko, da je nastala potreba po športnem društvu.

Svoje prve igralne prostore so šahisti dobili v Turnerjevi gostilni. In to že leta 1935. Nad vrati je bil napis »šahovska soba«.

Društvo uradno obstaja od leta 1936.

Druga svetovna vojna je žal za nekaj časa ustavila evforijo in nadaljnji napredek šaha v Framu. V času okupacije se je društvo priključilo t.i. kulturnemu molku. V tem času so na dvorišču framske šole zraven ostalih knjig zažgali tudi ves arhiv framskega šahovskega društva. Vendar ljudje niso pozabili na šah. Zanimiva je zgodba Jožeta Korena. Ko je bil leta 1943 zaprt v enem izmed zaporov, naj bi si odtegoval kruh in iz njega napravil šahovske figure. Na spodnji strani mize, pa naj bi si z žlico izrezal šahovnico.

Društvo je ponovno zaživel leta 1946.

Od takrat se v Framu ves čas igra zelo kvaliteten šah, saj je prenekateri član dobil naslov šahovski mojster. Šahovsko društvo, z vsemi njegovimi člani, je postalo šahovska trdnjava v Sloveniji.

V Framu so se zvrstila številna odmevna prvenstva. Številna tudi za mlade. V Fram so prihajala glavna imena slovenskega in svetovnega šaha.

V šoli se vsa leta izvajajo krožki, danes imenovane interesne dejavnosti. Naši sošolci, učenci pa so na tekmovanjih vedno v samem vrhu.

Vsi skupaj dajejo in dajemo res velik pomen ravno šahovskemu podmladku. Da se omenjeno da tudi tržno in turistično naravnati, smo in še bomo prikazali tudi v naši nalogi.

4.2. FRAMSKI ŽIVI ŠAH (Hojnik, Kocman, Grafenauer, 1977. str. 8 – 35)

Šahovsko društvo Fram je eno izmed redkih društev v Sloveniji, ki je bilo znano po prireditvah »živega šaha«. Idejo igre z živimi figurami sta prva realizirala šahista Stanko Pečovnik in Jože Koren.

Želja je bila, šah še bolj popularizirati. Ob tem pa seveda še bolj navdušiti širšo javnost. Prva partija živega šaha je bila odigrana 3. avgusta 1952 ob 20 – letnici društva, ogledalo pa si jo je okoli 800 gledalcev. Partijo sta odigrala šahista Leon Guzelj in Adi Ketiš. Naslednje leto so ponovili vajo. To se je zgodilo 20. 9. 1953. Komentiral jo je znani šahist dr. Janez Nemec. Tretjič je bila partija zaigrana 12. 8. 1962 ob 30 – letnici Šahovskega društva Fram. Prireditev si je ogledalo okoli 1200 ljudi.

Na naslednjo prireditev so morali ljubitelji čakati vse do leta 1975. Vojskama sta poveljevala vele mojster Bruno Parma in mednarodni mojster Vojko Musil. Kljub deževnemu vremenu si je prireditev ogledalo okoli 2500 ljudi. V časopisu Večer je bil takrat objavljen članek. To kaže na dejstvo, da je sama prireditev presegla občinske okvirje.

Prireditvi živega šaha sta bili še v letih 1976 in 1977. Po prireditvi je bil objavljen članek v časopisu Delo.

Junija 1982 je društvo praznovalo 50 – letnico obstoja. Tudi tokrat ni šlo brez živega šaha. Kot zmeraj, je vsa vas zaživela s prireditvijo. Gledalcev je bilo okoli 4000.

Zadnja partija živega šaha je bila leta 1985. Kot vse ostale, je bila tudi ta zelo uspešna.

Prav zaradi vseh zgodovinskih dejstev menimo, da je odločitev za naše delo, prava. Vsekakor so za nas pomembne številke, ki pričajo o obisku prireditev. Prepričani smo, da je to zgodba o uspehu.

5. RAZISKOVALNI DEL NALOGE - PRIPRAVA IN REALIZACIJA

5.1. OPIS NAŠE IDEJE

Da sedaj malo natančneje opišemo našo idejo. Tukaj vsekakor navajamo še enkrat, zakaj šah, ki ga nekateri še vedno ne priznavajo kot športne dejavnosti. Prepričani smo, da smo na preteklih straneh dovolj natančno prikazali, kako pomemben in priljubljen je pri nas, v našem Framu, šah. In to je naš glavni argument in razlog za odločitev.

Pri načrtovanju in delu smo ves čas sledili akcijskemu načrtu, ki smo ga predstavili prej.

Najprej smo samo idejo sploh zasnovali. Z nevihto možganov smo opredelili šah - kaj pomeni ta igra, ali jo znamo igrati, kaj le ta prinaša mladim, zakaj jo mladi tako radi igrajo.

Tukaj smo naredili tudi čisto kratko spletno anketo, kjer smo s tremi preprostimi vprašanji preverili, kako radi imajo mladi šah. Rezultate natančneje prikažemo nekoliko kasneje.

Nato smo začeli z iskanjem in preučevanjem literature. Obisk knjižnice in pregledovanje spletnih virov. Tako smo zasnovali teoretični del...

Sledilo je raziskovanje in priprava terena in prostorov, ter izdelovanje našega produkta – stola šah. Pri pripravi prostora imamo v mislih iskanje primerne lokaciji za vsakotedenske aktivnosti – šah. Tukaj smo na koncu ostali v prostorih društva, ki nam je pri delu tudi pomagalo. Nato imamo v mislih pripravo prizorišča za izvedbo živega šaha. Tudi tukaj smo ostali v že preizkušenih okvirjih – igrišče pred DTV Partizan.

In nenazadnje načrtovanje in izdelovanje »čudežnega« in uporabnega stola za igranje šaha.

Nato je sledilo pripravljanje načrtov, risanje, skiciranje, radiranje. Vsaka naslednja skica je bila boljša in natančnejša.

In sledilo je pripravljanje modela. Iskanje ustreznih materialov, žaganje, barvanje, lepljenje, vrtanje, sestavljanje, popravljanje...

Začeli smo tudi s pisanjem programa, pripravo promocijskega materiala, kontaktiranja turističnih ponudnikov in še in še...

Slike 2: Priprava izdelka – stol šah za vsak korak

5.2. ANKETNI VPRAŠALNIK, ANKETA, REZULTATI IN RAZPRAVA

Da bi bili tudi prepričani, da si mladi resnično v veliki meri želijo šahovske dejavnosti v Framu, smo izvedli kratko anketo.

Naše osnovne hipoteze so bile:

1. Več kot 60% vseh vprašanih si želi, da bi v Framu še bolj zaživela šahovska dejavnost.
2. Fantje imajo šah raje kot dekleta.
3. Na lestvici od 1 – 10 mladi šah po priljubljenosti postavljajo v zgornji del tabele.

Anketni vprašalnik je v prilogi te naloge.

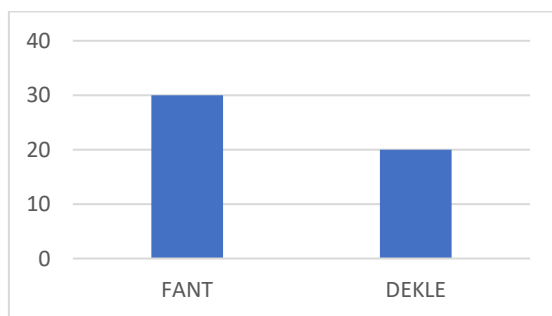
Anketni vprašalnik je reševalo 50 mladih. Mladi so bili stari med 9 in 15 let. Zavedamo se, da bi moral biti vzorec večji, vendar smo zaradi časovne stiske za omenjeno namenili premalo časa.

5.3. REZULTATI ANKETE

1. Vprašanje: Spol anketirancev.

SPOL	ŠTEVILO
FANTJE	30
DEKLETA	20

Tabela 1: Spol anketirancev

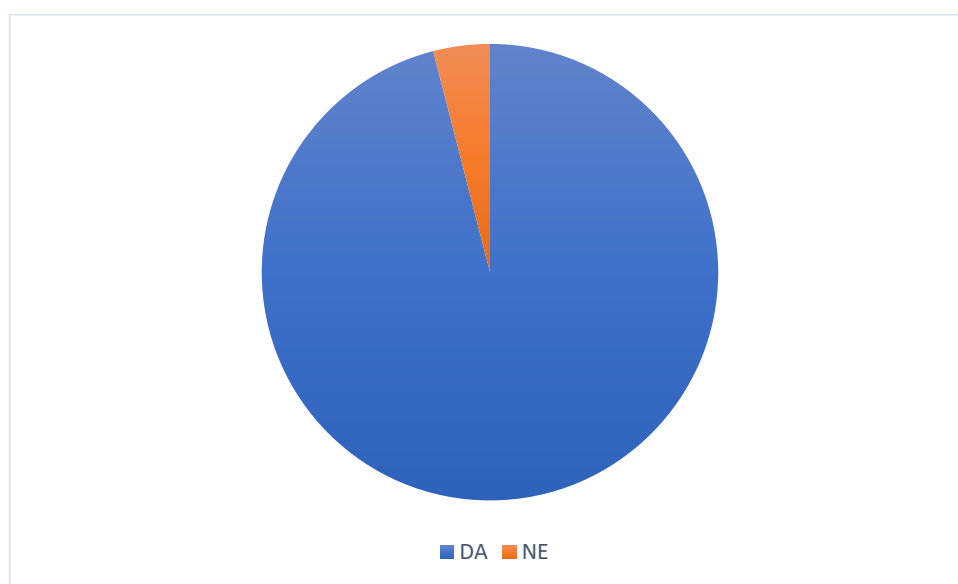

Graf 1: Spol anketirancev

2. Vprašanje: Ali menite, da bi v Framu morali več prostora med športnimi aktivnostmi, nameniti šahu?

DA	NE
48	2

Tabela 2: Mladi si želimo več šahovske dejavnosti

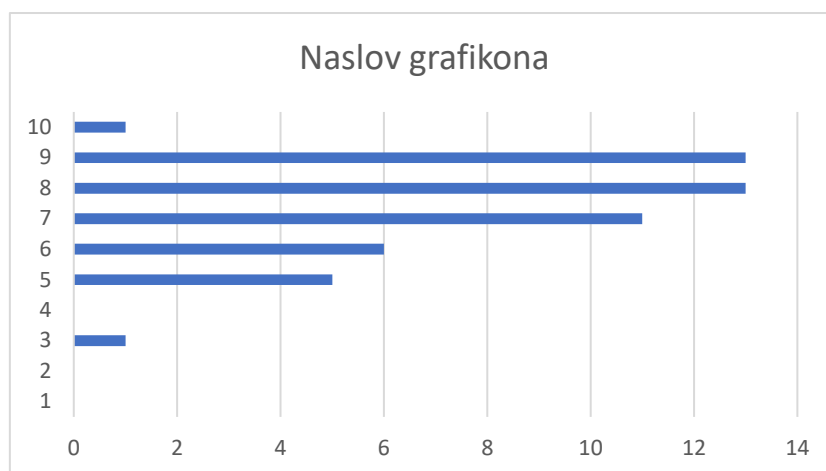

Graf 2: Mladi si želimo več šahovskih dejavnosti

3. Vprašanje: Med športi, ki jih poznaš, kako visoki pri tebi kotira šah? Lestvica od 1 – 10.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	1	0	5	6	11	13	13	1

Tabela 3: Kako radi imajo mladi šah

Graf 3: Kako radi imajo mladi šah

RAZPRAVA:

Anketa je pokazala, da imajo mladi v Framu šah vsekakor neizmerno radi. Da je šah ena njihovih najljubših športnih dejavnosti in da si vsekakor želijo še več. Odlično izhodišče za naše tržne in poslovne ideje.

Pa pogledjmo, kako bi potrdili zastavljene hipoteze.

Prvo hipotezo lahko v popolnosti potrdimo, saj je kar 48 vprašanih odgovorilo z DA. Da si želijo še več dejavnosti povezanih s šahom.

HIPOTEZA 1: SE POTRDI

Druga hipoteza se ovrže. To nas vsekakor zelo veseli. Naša predpostavka je bila, da šah raje igrajo fantje kot dekleta. Pri anketi se je pokazalo, da imajo šah radi tako fantje, kot tudi dekleta. To lahko podkrepimo tudi z dejstvom, da se v šoli k interesni dejavnosti res prijavlja vedno več deklet.

Odlično izhodišče za naše nadaljnje delo. Očitno smo izbrali pravo športno dejavnost, ki je primerna in tudi priljubljena tako med fanti kot tudi dekleti.

HIPOTEZA 2: SE OVRŽE

Potrdimo pa lahko tudi tretjo hipotezo, da je šah med mladimi zelo priljubljena športna dejavnost. Večina vprašanih ga je postavila v zgornji del tabele.

Tako lahko z veseljem povemo, da se je naša predpostavka pokazala kot resnična, realna. Mladi v Framu imajo šah zelo radi in želijo si ga še več.

HIPOTEZA 3: SE POTRDI

Kot smo že povedali, je tukaj edina težava majhen vzorec.

5.4. RAZSEŽNOSTI IDEJE

Naj še enkrat navedemo. Naša osnovna ideja je, da bi mlade in pa tudi manj mlade še bolj pritegnili k igranju šaha. Kot smo že večkrat napisali, pri tej igri ne gre zgolj za aktivnost. Ta igra krepi še številne druge sposobnosti. Nekako je naša želja, da bi skoraj vsak mlad krajan znal vsaj igrati šah, če ne igrati šaha tudi na nekoliko višjem nivoju. Nenazadnje je ta igra tudi priložnost za druženje. Vsekakor v zadnjem času opažamo, da se vedno manj mladih druži v živo.

Prireditev živega šaha, bi zgoraj omenjeno postavilo na še višjo raven. Prireditev bi radi naredili tako odmevno, da bi le ta presegla okvirje naše občine. S tem bi pomagali tudi ostalim ponudnikom storitev v Framu, saj bi obiskovalci spoznali tudi te.

In nenazadnje smo si kot produkt trženja »izmislili« stol, ki bi bil v osnovi še vedno namenjen osnovni nalogi – posedanju in sedenju. Vendar bi ga mi tržili, kot izdelek, ki ga vzamemo zraven na potepe, sprehode. Naša okolica je več kot pestra kar zadeva možnosti preživljanja prostega časa. Tako bi bil naš stol nekaj, kar bi nas pri teh poteh spremljalo. Vendar je naš stol nekaj posebnega. V njem ali na njem se skriva šah. Počitek in partija šaha.

Vsekakor ne smemo tukaj pozabiti, da bi k sodelovanju povabili tako občino, društvo, ostala turistična društva, turistične kmetije...

5.5. KAJ BI TOREJ PONUJALI?

- TEDENSKO AKTIVNOST ZA MLADE ŠAHISTE (DRUŽENJE IN ZABAVA)
- UČENJE ŠAHA
- PRIREDITEV – ŽIVI ŠAH V FRAMU
- STOL ZA POČITEK IN IGRANJE ŠAHA

PROSTOR

Kot smo že navedli, je govora o dveh različnih lokacijah, prostorih. Najprej prostor za vsakotedenska druženja in učenje šaha za mlade. Ta del bomo v dogovoru z društvom postavili v prostore društva.

Nato prostor za izvedbo živega šaha. To bi bilo na igrišču pred DTV Partizan Fram.

Stol bi tržili od ust do ust, ter preko občine in spleta.

5.6. TRŽENJE – OGLASI

Zelo pomemben del se nam je kot vedno zdel oglaševanje in trženje. Veliko časa bo namenjenega temu delu. Oglaševanje bo potekalo na različnih ravneh:

- od ust do ust,
- plakati,
- letaki
- občinski in regijski mediji,
- šolski radio,
- družabna omrežja (FACEBOOK, TIK TOK, INSTAGRAM...)
- znani vplivneži (poiskali bi nekoga, ki ima rad šah in se zaveda pomena te igre tudi za svoje otroke, če jih ima),
- spletne strani.

CILJNA PUBLIKA

Naša ideja je namenjena predvsem mladim. Tukaj imamo v mislih prav vse mlade. Od čisto majhnih otrok do skoraj odraslih. Seveda imamo tukaj v mislih nedeljske dejavnosti. Veliko časa bi namenili tudi medgeneracijskemu učenju in druženju.

Ko nato govorimo o prireditvi, bodo živi šah vsekakor zaigrali in uprizorili mladi. Sama prireditev in spremljevalni program pa bo namenjen obiskovalcem vseh starosti. Naš cilj je preseči številke iz zgodovine. Želeli bi si vsaj pet do deset tisoč obiskovalcev.

Prav tako je naš stol namenjen vsem generacijam.

5.7. OSTALI PRODUKTI (SPREMLJEVALNI PRODUKTI)

V preteklih letih je nastalo ogromno produktov, ki bi jih z veseljem ponujali tudi v tem okviru. Vsekakor bi kot spremljevalni produkt ponujali ročno izdelan šah. Izdelovali smo ga pri TIT. Če bi se produkt prijel, bi to postalo naša stalna praksa.

Prav tako imamo še eno zelo drzno idejo, ki pa je zaenkrat še v fazi izdelave – ideje. Naredili bi aplikacijo za igranje šaha med mladimi. Ker je te ponudbe zelo veliko, se zavedamo, da bi morali biti sila inovativni. Naša ideja je ta, da bi na tej aplikaciji sicer lahko šah preprosto samo igral, vendar bi bila v prvi fazi namenjena nekakšnim inštrukcijam šaha. Le te pa bi dajali učenci – mladi. Dokazano je namreč, da je najboljši učitelj - vrstnik. Seveda bi bili odrasli mentorji, koordinatorji, svetovalci, vendar bi glavni del opravili učenci sami.

5.8. VABILA

Ker se zelo zavedamo pomena oglaševanja, predstavljanja, smo ogromno časa namenili ravno temu delu. V Canvi smo izdelali nekaj vabil in drugega promocijskega materiala. Ker smo se nekateri prvič srečali s to aplikacijo, so nekateri izdelki – primeri boljši, nekateri malo manj. Veliko je bilo poskušanja, popravljanja, prilagajanja... Vsekakor pa smo se prav vsi veliko naučili tudi za naslednje projekte in za življenje.

VABILA ZA NEDELJSKA DRUŽENJA

KDAJ: VSAKO NEDELJO OB 10.00
KOMU JE NAMENJENO: VSEM, KI SE
ŽELITE ŠAHA NAUČITI IN TISTIM, KI BI
ZNANJE UTRDILI
CENA DEJAVNOSTI: 25 EVROV NA
MESEC

ŠAH ZA MLADE

VABILO – PRIREDITEV ŽIVEGA ŠAHA

OSNOVNA ŠOLA FRAM
ORGANIZIRA ZABAVNO
PRIREDITEV
ŽIVI ŠAH

Sobota, 21. 5. 2023

16.00

IGRIŠČE PRED DTV PARTIZAN
CENA VSTOPNICE JE 5 EVROV
VESELIMO SE SREČANJA IN
DRUŽENJA Z VAMI!

NA PRIREDITVI BODO Z NAMI
TUDI PONUDNIKI GOSTINSKIH IN
OSTALIH STORITEV

5.9. OGLAŠEVANJE

Oglaševanje se nam zdi ena od temeljnih stvari dobrega turističnega koncepta. Zato smo veliko časa namenili tudi temu. Oglaševali bi se na naslednje načine:

- ŠOLSKI RADIO IN ČASOPIS
- LOKALNE NOVICE
- DRUŽABNA OMREŽJA
- NAJPOMEMBNEJŠI OKOLIŠKI RADII
- PLAKATI
- PROMOCIJSKI VIDEO
- SEVEDA TUDI OD UST DO UST

5.10. PREDVIDENI PRIHODKI, ODHODKI IN OBLIKOVANJE CENE PRODUKTA

STOŠKI	PRIHODKI
PIREDITEV ŽIVI ŠAH NAJEM PROSTORA:/ REKLAMA:/ (DOGOVOR) NAKUP MATERIALA ZA POGOSTITEV: S POMOČJO DONATORJEV – 1000 EVROV BLAGO ZA KOSTUME: 1000 EVROV ODHODKI: MED 3000 IN 5000 EVRI	PRIČAKUJEMO OD 5000 – 10000 OBISKOVALCEV VSTOPNINA, CENA VSTOPNICE BI BILA 5 EVROV OB PREDPOSTAVKI, DA NAM POMAGA OBČINA PRIHODKI: 30000
NEDELJSKE DEJAVNOSTI: PROSTOR:/ (POMOČ OBČINE IN KLUBA) POGOSTITEV: 3 EVRE NA MLADEGA, SKUPAJ 200 EVROV	PO PREDPOSTAVKI, DA BI IMELI MED 50 IN 100 REDNIMI ČLANI MESEČNA ČLANARINA: 25 EVROV PRIHODKI: OKOLI 2000 EVROV NA MESEC
PROMOCIJSKI MATERIAL DONATORJI ODHODEK: /	
LES – ZA KONSTRUKCIJO STOLA 10 EVROV NA STOL (LES IN BARVA)	PRIHODKI S STRANI PRODAJE STOLOV: CENA STOLA BI BILA 50 EVROV
REKLAMA (REKLAMNI PLAKATI IN OSTALI PROMOCIJSKI MATERIAL), POMOČ DONATORJEV	
STROŠKI ZA GOSTE IN ZUNANJE SODELAVCE (ZNANI ŠAHISTI, ZUNANJI ŠAHOVSKI MENTORJI...) ŠE NI PODATKA	
IZDELAVA APLIKACIJE	ŠE NI PODATKA
IZDELAVA ŠAHA – LES MATERIAL NA ŠAH: 5 EVROV	CENA ŠAHA: 15 EVROV
*ODHODKI SKUPAJ: 5000 (kar vemo)	*SKUPAJ PRIHODKI: kar vemo 32500

5.11. KAJ BI LAHKO ŠE DODALI?

Vsekakor je že naša osnovna ideja tako obsežna, da vsaj v prvi fazi nikakor ne dopušča dodajanja. Tako iz finančnega kot tudi organizacijskega vidika. Bojimo se celo, da smo si zastavili preobsežno idejo. Morda bi morali delati z manjšimi koraki. Vendar smo zelo optimistični in prepričani, da vse zastavljeno zmoremo.

Ker nekako verjamemo v uspeh prodaje našega inovativnega stola, bi v prihodnje poskušali razširiti našo ponudbo.

Vsekakor pa nameravamo še več časa vložiti v izdelavo prej omenjene aplikacije. V tem trenutno vidimo glavne pluse in potrebe mladih.

6. ZAKLJUČEK

Vsekakor lahko ob koncu zaključimo: šah je in je bil v Framu vedno ena izmed najpomembnejših športnih aktivnosti.

Ravno zaradi navedenega smo se odločili, da ga še bolj približamo slehernemu mlademu Framčanu.

Njihove popoldneve in vikende bi tako popestrili z aktivnostmi. Da bi pokazali, kako radi imamo šah, bi pripravili prireditev živega šaha. In nenazadnje bi radi ponudili produkt: stol Šah za vsak korak.

Vsemu skupaj smo dodali še tržno ter turistično noto. Prepričani smo, da je naša zgodba, zgodba o uspehu.

7. VIRI IN LITERATURA

7.1. VIRI

1. Dokumenti iz družinskih arhivov.
2. Razni zapisi učencev – domači. Iskrena hvala bivši učenki Daši Bojc.
3. <https://www.dnevnik.si/1042885756>, Citirano, 23.12.2022
4. <https://prvi.rtvsl.si/podkast/hudo/44962476/174768245>, Citirano, 11.1.2023

7.2. LITERATURA

5. ŠAH V FRAMU Hojnik. A., Kocman, M, Grafenauer,Z: Framski šah: Šah v Framu, 1977, str. 8 – 35.
6. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša in drugi avtorji: Slovar slovenskega knjižnega jezika, Ljubljana, ZRC SAZU, 2008.
7. Uredila Vlasta Stavbar: Framsko, zgodovina Frama z okolico I, Maribor, Občina Rače – Fram, 2013.

PRILOGE

Vabilo na prireditev Živi šah iz leta 1982

Simultanka Bruno Parma in šahisti Fram

Časopisni članek o Živem šahu v Framu